

Raisa Foster

Tanssi-innostaminen

Kohti yksilön ja yhteisön hyvinvointia

Tanssi-innostaminen

*Kiitos ensimmäiset tanssi-innostajaopiskelijani:
Anna, Janina, Jarmo, Katja, Katri, Kimmo,
Marianne, Marjut, Mona, Ninna, Noora, Päivi,
Satu, Seija-Leena, Tuula ja Vilma.*

Ilman teitä tämä kirja tuskin olisi syntynyt.

Raisa Foster

Tanssi-innostaminen

Kohti yksilön ja yhteisön hyvinvointia

© 2015 Raisa Foster

Etukannen valokuva: Sanna Mönkkönen

Takakannen valokuva: Angu Motzfeldt

Kustantaja: BoD™ – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-318-436-7

<i>Johdanto</i>	15
<i>Fenomenologinen asenne</i>	31
<i>Tunnustuksen pedagogia</i>	53
<i>Taidekäsityksen teesit</i>	77
<i>Toiminnan suunnittelu ja toteutus</i>	93
<i>Lopuksi</i>	109
<i>Lähteet</i>	112

”En osaa tanssia.”

”Olen liian vanha tanssimaan.”

”Olen liian lihava tanssijaksi.”

”Tanssi on homojen hommaa.”

Miellämme tanssin usein nuorten naisten harrastukseksi. Minäkin olin joskus nuori nainen, joka tanssi balettia. Nykyään teen tanssia, joka on hyvin kaukana klassisen baletin ihanteista. Nimitän omaa tanssillista toimintaani tanssi-innostamiseksi. Tanssi-innostaminen®-menetelmässä ei ole kyse minkään tietyn tanssitekniikan opettelusta tai tanssilajin hallinnasta, vaan oman ilmaisun löytämisestä kehotietoisuus- ja liikeimprovisaatioharjoitteiden avulla.

Tanssi-innostaminen sopii kaikille!

Opiskelin vuonna 2005 Australiassa Melbournen yliopistossa (Victorian College of the Arts) *dance animateuring* -tutkinnon. VCA:ssa *dance animateuring*illa viitattiin nykyaikaiseen esitystaiteen tekemiseen ja tutkimukseen. Dance animateurilla voi olla useita erilaisia rooleja taiteen tekemisessä: Hän voi olla ohjaaja, esiintyjä tai yhteisötaiteilija. Hän voi työskennellä yhteistyössä muiden taiteilijoiden kanssa tai olla monitaiteellisen työryhmän vetäjä.

Tanssi-innostaminen-nimikkeen keksin pohtiessani hyvää suomennosta australialaiselle tutkinnolleni. Leena Kurki on suomentanut englannissa rinnakkain käytetyt termit *animation* ja *animateuring* ’innostamiseksi’. Hänen malliansa mukaillen suomensin *dance animateuring* -käsitteen ’tanssi-innostamiseksi’.

Australiassa dance animateuring -opinnot olivat puhtaasti tanssitaiteellisia opintoja. Itse asiassa opiskelimme melkein pä täsmälleen samat sisällöt koreografiopiskelijoiden kanssa. Se mitä nykyään tarkoitan omalla tanssi-innostamisen menetelmälläni, poikkeaa siis merkittävästi dance animateuringista. Tanssi-innostaminen[®] on *taiteellis-pedagoginen* menetelmä, joten yhtä tärkeätä kuin tanssitaiteellinen toiminta on sen kasvatukselliset ulottuvuudet.

Australiassa opinnoissa painotettiin ainoastaan taiteellista työtä, ei pedagogiaa. Oma taustani opettajana sekä tanssi-innostamista käsittelevä kasvatustieteiden alaan kuuluva väitöskirjatutkimukseni ovatkin vaikuttaneet siihen, että oma menetelmäni on muokkautunut kokonaisvaltaiseksi taiteellis-pedagogiseksi toiminnaksi.

Katiska (2008), Kuvassa Mikael Hautala, Valtteri Lahti, Jere Riihinen, Lauri Mäkinen ja Rasmus Järvenpää. Kuva: Eeva Saha.

Tanssi-innostamista ja tunnustuksen pedagogiaa käsittelevä väitöskirjatutkimukseni sai alkunsa kesällä 2007, kun yhdessä musiikinopettaja-säveltäjä Maija Koskenalustan kanssa kutsuimme viisi poikaa – Jeren, Laurin, Mikaelin, Rasmuksen ja Valtterin – projektiin, jonka tarkoituksena oli tutkia näiden 15–18-vuotiaiden poikien identiteettiä erilaisten liike- ja ääni-improvisaatioiden avulla.

Olin – ja olen yhä – ärsyyntynyt siitä, millaisessa valossa pojat ja nuoret miehet yleensä esitetään. Median mukaan nuoret miehet ovat joko rattijuoppoja, kouluampujia tai ainakin vaarassa syrjäytyä. Muistan myös opettaja-ajoltani, kuinka joidenkin työkavereitteni puheissa esiintyi poikia, jotka leimattiin toivottomiksi tapauksiksi. Olin kuitenkin opettajana huomannut, että kahdenkeskisissä keskusteluissa nuoret miehet näyttäytyivät aivan erilaisina kuin median tai opettajainhuoneen paheksuvissa puheissa. Halusin kertoa tämän toisenlaisen tarinan. Halusin antaa äänen pojille itselleen. Mitä nuoret miehet kertoisivat itse itsestään?

Improvisoimme tämän kysymyksen ympärillä vuoden verran, ja toukokuussa 2008 saimme vastauksen, kun improvisoidusta materiaalista koottu, liikettä ja laulua yhdistelevä, *Katiska*-teos, sai ensi-iltansa Hällä-näyttämöllä Tampereella. Nyt Katiskaa on esitetty yhteensä nelisenkymmentä kertaa – kuudessa Suomen kaupungissa ja viidessä Euroopan maassa. Teos on vuosien varrella elänyt, ja keväällä 2009 esiintyjäjoukkoon tuli mukaan Aimo, kun tarvitsimme Laurille sijaista hänen armeijapalveluksensa ajaksi. Myöhemmin Lauri ja Aimo ovat esiintyneet Katiskassa rintarinnan.

Tanssin konservatiiveille *Katiska* ei luultavasti ole tanssia lainkaan. Olemme usein kohdanneetkin kysymyksen: onko *Katiska* tanssia, vai mitä se on? Eräässä yleisökeskustelutilaisuudessa *Katiska*-esityksen jälkeen keski-ikäinen naiskatsoja vastusti *Katiskan* sijoittamista mihinkään olemassa olevan taiteenlajin kategoriaan. Hän kysyi: ”Tarviiko sitä

lokeroida sitten? Se on sellaista kokonaisvaltaista ilmaisua, sellaista täysillä mukana tehtyä. Siinä on silloin kaikki tarvittava läsnä.”

Tanssi-innostaminen on taidekasvatusta, mutta siinä ei pyritä mukauttamaan oppijaa olemassa oleviin taiteen muotoihin ja tekniikoihin, vaan se pyrkii ensisijaisesti löytämään uudenlaista *ymmärrystä* taiteellisen toiminnan kautta. Niinpä oma toimintani tanssi-innostajana ei ole vain *tanssiin* innostamista vaan myös *tanssilla* innostamista. Se ei ole taiteen tekemistä taiteen vuoksi, vaan siinä taide yhdistyy yhteisöllisiin, kasvatuksellisiin ja eettisiin päämääriin.

Kun olin tammikuussa 2009 vierailulla Moderne Dans Skolen -yliopistossa Kööpenhaminassa ja kerroin tanssinopiskelijoille Katiska-projektista, yksi opiskelijoista kysyi minulta, enkö koskaan ole toivonut, että Katiskan tanssijat olisivat olleet teknisesti parempia. Kysymys hämmästytti minua, koska voin rehellisesti sanoa, ettei tällainen kysymys ollut koskaan tullut mieleeni. Alusta asti olen pikemminkin ollut hämmästynyt siitä, mitä kaikkea pojat osaavat tehdä ja miten halukkaita he ovat olleet kokeilemaan uusia asioita.

Vaikka itselläni on vahva klassisen baletin tausta, en tällä hetkellä ole kiinnostunut lainkaan tanssin teknisestä puolesta. Aiemmin puhuinkin mieluummin liikkumisesta kuin tanssista, koska sana tanssi yleensä ymmärretään, teknisesti toteutetuksi toiminnaksi, joka on mahdollista vain rajoitetulle joukolle. Tällaista tanssia voivat harjoittaa vain lahjakkaimmat ja ahkerimmin harjoittelevat yksilöt, ja siitä voivat nauttia vain kyllin valistuneet katsojat.

Katiskassa tanssi kumpuaa jokaisen pojan omista kokemuksista, ja se synnyttää toisaalta hyvin yksityisen mutta aina myös yhteisöllisen kokemuksen, kuten yksi Katiskan esiintyjistä, Rasmus, kuvaa teoksen erästä kohtausta:

Liikkumisessa herää erilaisia tunteita, kaihoa, kauneutta, herkkyyttä, voimaa mutta samalla heikkoutta. En kiinnitä

Tanssi-innostaminen on taiteellis-pedagoginen menetelmä, jonka tarkoituksena on elähdyttää sekä yksilöitä että yhteisöjä kehollisten harjoitteiden avulla. Tanssi-innostaminen soveltuu myös niille, jotka luulevat, etteivät osaa tanssia!

Tanssi-innostamisen pyrkimyksenä on auttaa ihmisiä löytämään oma luonteva tapansa liikkua ja ilmaista liikkeen avulla, mutta myös tutkimaan kehollisesti omaa minuuttaan sekä minän suhdetta toiseen ja ympäröivään maailmaan. Tanssi-innostaminen ei ole vain tanssiin innostamista vaan myös tanssilla innostamista.

FT Raisa Foster (s. 1976) on vapaa tutkija-taiteilija-kouluttaja. Hän väitteli filosofian tohtoriksi Tampereen yliopistossa vuonna 2012. Foster yhdistelee työskentelyssään ennakkoluulottomasti sekä taiteellisia että tieteellisiä menetelmiä. Monitaiteellisissa teoksissaan hän tutkii identiteettiä ja ihmisen suhdetta ympäristöönsä.

